

OPROEP VOOR EEN BETERE BESCHERMING VAN BUITENLANDSE MINDERJARIGE SLACHTOFFERS MENSENHANDEL

Naar een:

RIJKSBREDE AANPAK BUITENLANDSE MINDERJARIGE SLACHTOFFERS MENSENHANDEL

7 december 2016

'Kinderen zijn bijzonder kwetsbaar voor mensenhandel en worden gemakkelijk opnieuw slachtoffer van mensenhandel', zo blijkt uit de Europese Strategie ter uitroeiing van mensenhandel.¹ Ook in Nederland worden kinderen crimineel en seksueel uitgebuit of middels arbeid en bedelen. De meest bekende vorm is de seksuele uitbuiting van Nederlandse meisjes door zogeheten loverboys (lees: mensenhandelaren). Maar mensenhandel beperkt zich niet tot Nederlandse kinderen, het overkomt ook buitenlandse kinderen afkomstig uit met name andere Europese landen, Afrika, het Midden Oosten en Azië. Denk aan kinderen met een Roma-achtergrond die worden gedwongen tot zakkenrollen en diefstal en tot bedelen²; aan Syrische kindbruiden waarbij de vrees bestaat dat zij achter de voordeur verdwijnen als huisslaaf³ en aan de alleenstaande minderjarige vreemdelingen uit bijvoorbeeld Vietnam, Guinee, Eritrea, Nigeria en Sierra Leone die in Nederland in de beschermde opvang zitten, omdat er signalen zijn dat ze in Nederland seksueel of crimineel worden uitgebuit, gedwongen worden om te werken of daar in ieder geval kwetsbaar voor zijn.⁴

Ter bescherming van Nederlandse kinderen heeft de Nederlandse overheid in 2011 specifiek voor minderjarige, Nederlandse slachtoffers een Rijksbrede aanpak ontwikkeld.⁵ Een strategie waarin ingezet is op integraler, effectiever en innovatiever werken. De aanpak die liep van 2011 – 2014 is verlengd tot en met 2016. Op basis van de eerste Rijksbrede aanpak van 2011 – 2014 zijn goede resultaten behaald ten aanzien van I) preventie, II) bestrijding, en III) de bescherming van slachtoffers. De Rijksbrede aanpak voor Nederlandse, minderjarige meisjes is in 2015 ook uitgebreid naar Nederlandse jongens die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting.⁶

Waar een dergelijke aanpak is opgezet voor Nederlandse kinderen, ontbreekt tot op de dag van vandaag eenzelfde innovatieve, effectieve en integrale strategie voor buitenlandse kinderen die uitgebuit worden. Uit meerdere publicaties en onderzoeken blijkt dat ook deze groep bijzonder kwetsbaar is om slachtoffer te worden van mensenhandel. Internationale wet- en regelgeving, waaronder het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK), verplicht lidstaten bescherming te bieden aan kwetsbare groepen kinderen en hun belang centraal te zetten.⁷ De groep mogelijke, minderjarige slachtoffers is het afgelopen decennium toegenomen met het openen van de Europese grenzen en de verhoogde instroom van alleenstaande minderjarige vluchtelingen uit onder andere Syrië en Eritrea.^{8, 9}

¹ Europese Commissie (2012) De EU-strategie voor de uitroeiing van mensenhandel 2012-2016.

² Nationaal Rapporteur (2016) 'Zicht op kwetsbaarheid', Den Haag; Witte, de, I. en Pehlivan, M. T. (2015) Vulnerability of Bulgarian and Romanian Children to Trafficking in The Netherlands and in Brussels. The Netherlands: Defence for Children/ECPAT.

³ Nationaal Rapporteur (2016) 'Zicht op kwetsbaarheid', Den Haag.

⁴ Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag.

⁵ Kamerstukken II, 2011/12, 31839/28638, nr. 166.

⁶ Kamerstukken II, 2015/16, 2015Z23189/2015D47367

⁷ Art. 3 Internationaal Verdrag Rechten inzake de rechten van het Kind; Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad, 5 april 2011 (hierna EU-Richtlijn mensenhandel); Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad, PbEU L 335; Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel (Warschau, 16 mei 2005), Trb. 2006, 99.

⁸ Zie ook het rapport van Reisen, Estefanos en Rijken, getiteld 'Human Trafficking in the Sinai' (2014), beschikbaar op http://www.eepa.be/wcm/dmdocuments/publications/Report_Human_Trafficking_in_the_Sinai_Final_Web.pdf geraadpleegd op 13 september 2016.

⁹ Uit het rapport van de Nationaal Rapporteur (2016) 'Monitor Mensenhandel: cijfers 2011 – 2015' blijkt dat in 2015 ten opzichte van 2014 het aantal alleenstaande minderjarige vreemdelingen in Nederland met 300 procent is gestegen. Zie ook Europese commissie (2016) 'Report on the progress made in the fight against trafficking in human beings', Brussels, 19.5.2016 COM(2016) 267 final, beschikbaar op https://www.nationaalrapporteur.nl/binaries/commission-report-on-the-progress-made-in-the-fight-against-trafficking-in-human-beings-2016-en_tcm63-629009_tcm23-34577.pdf (geraadpleegd op 13 september 2016); Nationaal Rapporteur (2016) 'Zicht op kwetsbaarheid', Den Haag, p. 9-10.

Bovendien zijn het afgelopen jaar 24 minderjarige Vietnamese kinderen uit de beschermde opvang verdwenen, meer dan ooit tevoren.¹⁰ De vrees is dat deze kinderen onder meer bestemd zijn voor het werken in hennepplantages, nagelstudio's en de seksindustrie.

Mensenhandelaren lijken hun pijlen steeds meer te richten op kinderen.¹¹ Buitenlandse kinderen die in Nederland aankomen zijn extra kwetsbaar, omdat ze de taal, de cultuur en de wet- en regelgeving niet kennen. Ze hebben meestal geen sociaal, beschermend netwerk en kunnen onderweg trauma's opgelopen hebben. Vaak verblijven ze geruime tijd in Nederland zonder een duidelijk toekomstperspectief. De zorgen over uitbuiting van buitenlandse kinderen in Europa, en ook specifiek in Nederland, nemen de laatste jaren verder toe.¹² Ook blijven er grote zorgen bestaan over de kinderen die asiel hebben aangevraagd en met onbekende bestemming zijn verdwenen. Het gaat de afgelopen jaren over tussen de 110 en 160 kinderen per jaar.¹³ Daarnaast zijn er ook zorgen over de toename van uitbuiting van kinderen tijdens de reis naar Nederland.¹⁴ Er zijn zelfs signalen dat kinderen in andere landen worden uitgebuit en vervolgens naar Nederland worden gebracht zodra ze hun waarde hebben verloren.¹⁵ Op deze manier zouden de mensenhandelaren slim gebruik kunnen maken van de regels omtrent jurisdictie van een land en de gebrekkige samenwerking tussen landen met het doel de kans op vervolging te minimaliseren. Uitbuiting van buitenlandse kinderen in Nederland is daarom een urgent thema dat aandacht van politiek, beleid, wetenschap en uitvoerende organisaties behoeft.¹⁶

Om een vuist te maken tegen grensoverschrijdende mensenhandel en om buitenlandse, minderjarige slachtoffers beter te kunnen beschermen, dient er een samenhangende en in elkaar grijpende Rijksbrede aanpak te worden ontwikkeld waarin het belang van het kind centraal staat. Een landelijke strategie die ook gericht is op het opsporen en stoppen van mensenhandelaren.

Het is van belang dat de Rijksbrede aanpak voor buitenlandse kinderen zo spoedig mogelijk wordt ontwikkeld. Een aanpak onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Hierbij is het raadzaam dat ook het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen, de Kinderombudsman, de politie, het Coördinatiecentrum Mensenhandel (CoMensha), het Openbaar Ministerie, het Centraal Orgaan voor Asielzoekers (COA), de Immigratie- en Naturalisatiedienst en jeugdbeschermingsorganisaties zoals Nidos, de Raad voor de Kinderbescherming en het Leger des Heils worden betrokken.

De oproep voor deze specifieke Rijksbrede aanpak wordt ondersteund door vijftig organisaties, advocaten en academici. Deze partijen bieden hierbij ook hun hulp en expertise aan in het vormgeven en uitwerken van de nieuwe Rijksbrede aanpak voor buitenlandse minderjarige slachtoffers van mensenhandel.

---

¹⁰ Voor meer informatie over Vietnamese kinderen in relatie tot mensenhandel zie <https://www.defenceforchildren.nl/p/1/4768/mo233-m80/vietnamese-slachtoffers-kinderhandel-in-nederland> (geraadpleegd op 13 september 2016) en het nieuwsbericht van de Nationaal rapporteur van 8 maart 2016, beschikbaar op <https://www.nationaalrapporteur.nl/actueel/2016/Deinspectiebeoordeelde-kwaliteitvandebeschermdeopvangalsonvoldoende.aspx>, geraadpleegd op 9 september 2016).

¹¹ Zie Europese Commissie (2016), 'Study on Children as High Risk Groups of Trafficking in Human Beings', beschikbaar op https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/study_on_children_as_high_risk_groups_of_trafficking_in_human_beings_0.pdf en zie Europese commissie (2016) 'Report on the progress made in the fight against trafficking in human beings', Brussels, 19.5.2016 COM(2016) 267 final, beschikbaar op https://www.nationaalrapporteur.nl/binaries/commission-report-on-the-progress-made-in-the-fight-against-trafficking-in-human-beings-2016-en_tcm63-629009_tcm23-34577.pdf (geraadpleegd op 13 september 2016).

¹² Ibid.

¹³ Defence for Children/Unicef (2016) 'Jaarbericht Kinderrechten' (beschikbaar op <https://www.unicef.nl/nieuws/berichten/2016/06/jaarbericht-kinderrechten-2016/>, geraadpleegd op 23 september 2016). Zie ook Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag.

¹⁴ ICMPD (2015) 'Targeting Vulnerabilities', beschikbaar op http://www.icmpd.org/fileadmin/ICMPD-Website/Anti-Trafficking/Targeting_Vulnerabilities_EN__SOFT_.pdf (geraadpleegd op 13 september 2016).

¹⁵ Nationaal Rapporteur 2015, pp. 36 – 37.

¹⁶ De Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen en het Coördinatiecentrum Mensenhandel hebben allebei hun zorgen uitgesproken over de verminderde aandacht voor mensenhandel, met name bij de opsporing. Zie <https://www.nationaalrapporteur.nl/actueel/2016/aandacht-voor-mensenhandel-neemt-af.aspx> (geraadpleegd op 13 september 2016) en <http://mensenhandel.nl/artikel/detail/mensenhandel-zorgelijke-daling-van-het-aantal-aanmeldingen> (geraadpleegd op 13 september 2016).

De samenwerkende partijen zijn het eens dat de volgende tien punten onderdeel uit moeten maken van de te ontwikkelen Rijksbrede aanpak:

1 PREVENTIE

Om mensenhandel aan te pakken en te voorkomen is het nodig om de onderliggende problemen die als voedingsbodem fungeren voor mensenhandel te adresseren. Denk aan armoede, vrouwenbesnijdenis, stigmatisering en verleden van misbruik.¹⁷ Deze kwetsbaarheden leiden ertoe dat bepaalde groepen kinderen extra risico lopen om slachtoffer van mensenhandel te worden. De Nationaal Rapporteur beschreef de kwetsbaarheden van zeven specifieke groepen kwetsbare kinderen in haar rapport 'Zicht op Kwetsbaarheid'. Op dit moment ontbreekt het aan een overkoepelende preventiestrategie om te voorkomen dat buitenlandse kinderen in Nederland worden uitgebuit.

2 TRAINEN, SIGNALEREN EN IDENTIFICEREN

Effectieve signalering van uitbuiting kan voor kinderen het verschil maken tussen leven in dwang of in vrijheid. Internationale wet- en regelgeving geven daarom verregaande verplichtingen als het aankomt op training, signalering en identificatie van slachtoffers.¹⁸ Voor buitenlandse kinderen is dit van groot belang nu hun verblijfsrecht en opvang in Nederland voor een groot deel afhankelijk is van signalering en identificatie. Hoewel door Nederland in training en signalering wordt geïnvesteerd, ontbreekt een overkoepelende strategie en bestaan er hiaten en lacunes waardoor kinderen die slachtoffer zijn mogelijk gemist en onvoldoende beschermd worden. Een van de hiaten is dat er geen officieel identificatie mechanisme bestaat in Nederland.¹⁹

3 EEN KINDVRIENDELIJKE VERBLIJFSREGELING WAARIN HET VERHAAL VAN HET MINDERJARIGE SLACHTOFFER CENTRAAL STAAT

De bescherming van minderjarige slachtoffers van mensenhandel zonder verblijfsrecht hangt in grote mate af van de verblijfsrechtelijke procedure waarvoor zij kiezen; de verblijfsregeling mensenhandel of de asielprocedure. In het huidige beleid staat niet het verhaal van het kind, maar de procedure centraal.²⁰ Dit leidt tot onzekerheid en stress bij het slachtoffer en tot een verhoogd aantal kansloze aangiften waardoor mensenhandelaren hun straf ontlopen.²¹ Het huidige beleid heeft tot gevolg dat te veel van deze kinderen te lang moeten wachten op de uitkomst van de procedure en er niet gewerkt wordt aan een duurzaam toekomstperspectief. Internationale regelgeving verplicht ons het belang van het kind centraal te stellen in een kindvriendelijke verblijfsprocedure.²²

4 CULTUUR-SENSITIEVE EN KINDVRIENDELIJKE OPVANG EN BEHANDELING

Kinderen met een Roma-achtergrond, Vietnamese kinderen en West-Afrikaanse meisjes en jongens die slachtoffer zijn (geweest) van mensenhandel vragen om dezelfde kindvriendelijke hulp, opvang verzorging en veiligheid, en bescherming tegen hun mensenhandelaar. Dat is echter niet genoeg. Om de controle van de mensenhandelaar te breken is het van belang dat een vertrouwensband ontstaat tussen het slachtoffer en de Nederlandse hulpverleners en opsporing. Dit kost tijd en, belangrijker nog, het vraagt om een kindvriendelijke en cultuur-sensitieve manier van werken, met begrip voor de gewoontes en gebruiken van waar een kind vandaan komt, bij met name hulpverleners, psychologen, de IND en de politie. Een manier van werken die leunt op begrip voor de situatie, op kennis over de kwetsbaarheden van de kinderen en op het

¹⁷European Commission (2015) 'A Study on High-risk Groups for Trafficking in Human Beings'. Luxemburg: Publications Office of the European Union.

¹⁸Overweging no. 25 van de Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad, 5 april 2011 (hierna EU-Richtlijn mensenhandel); art. 10 van het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel (Warschau, 16 mei 2005), Trb. 2006, 99.

¹⁹Zie het landenrapport van GRETA inzake Nederland, beschikbaar op <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680632197> (geraadpleegd op 19 september 2016). Hierin staat dat Nederland meer moet doen in het signaleren en identificeren van kinderen die slachtoffer zijn van uitbuiting en dat NGO's en hulpverleningsorganisaties een grotere rol moeten spelen in de signaleren en identificatie van (mogelijke) slachtoffers.

²⁰De Nationaal Rapporteur trekt deze conclusie in haar rapport inzake alleenstaande minderjarige vreemdelingen (Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag).

²¹Ook kiezen steeds meer mogelijke slachtoffers van mensenhandel voor asiel, waardoor opsporingsindicatoren niet of nauwelijks worden gedeeld met politie en het Openbaar Ministerie (Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag).

²²Zie ook art. 3 IVRK. Zie ook de initiatiefwet van PvdA en Groenlinks inzake het waarborgen van het belang van het kind binnen de vreemdelingenwet (zie <https://groenlinks.nl/nieuws/groenlinks-en-pvda-wet-voor-asielkinderen-snel-behandelen>, geraadpleegd op 23 september 2016).

uitgangspunt dat vertrouwen alleen gewonnen kan worden als er voldoende aandacht is voor de culturele context voor elk van deze kwetsbare groepen. Deze manier van werken is noodzakelijk om te komen tot een succesvolle opvang en behandeling van minderjarige slachtoffers, waarbij ook op het terrein van cultuur-sensitief werken enorme stappen moeten worden gezet.²³

5 HET VOORKOMEN VAN VERDWIJNINGEN

De laatste paar jaar verdwenen er jaarlijks ongeveer 150 alleenstaande minderjarige vreemdelingen uit de asielprocedure en de opvang.²⁴ Van een deel van hen is het onbekend waar zij heen gaan. De vrees bestaat dat ze naar hun mensenhandelaar vertrekken. In 2015 is gebleken dat 24 kinderen zijn verdwenen uit de beschermde opvang, een opvang specifiek voor minderjarige slachtoffers van mensenhandel. Het grootste deel van hen was Vietnamees. Daarnaast verdwijnen ook kinderen met een Roma-achtergrond uit de opvang naar hun mensenhandelaren.²⁵ Het feit dat opsporingsinstanties bijna nooit buitenlandse kinderen terugvinden die verdwijnen, wijst erop dat hier onvoldoende is geïnvesteerd wordt.²⁶ Het ontbreekt, kortom, aan een effectieve strategie om te voorkomen dat kinderen verdwijnen en om verdwenen kinderen terug te vinden.²⁷ Dit vormt een hiaat waar mensenhandelaren gebruik van kunnen maken en waardoor kinderen de bescherming mislopen die ze nodig hebben.

6 VRIJWILLIGE TERUGKEER

Terugkeer kan en mag alleen plaatsvinden als dit aantoonbaar in het belang van het kind is. Momenteel bestaat er te grote handelingsverlegenheid bij hulpverleners om terugkeer in een vroegtijdig stadium bespreekbaar te maken, waardoor slachtoffers vaak in een te laat stadium worden voorbereid.²⁸ Terugkeer is voor deze kwetsbare groep daarnaast precair, omdat uit onderzoek is gebleken dat jongeren een verhoogd risico lopen opnieuw in handen te vallen van mensenhandelaren.²⁹ Als een jongere terugkeert, is het daarom van belang om deze jongere voor een langere termijn te monitoren. Ook dient er gelet te worden op de vraag wat verbeterd kan worden in de bescherming in Nederland en in de landen van herkomst met het oog op een veilige terugkeer.³⁰ Deze kennis ontbreekt nu.

7 HET OPSPOREN EN VERVOLGEN VAN MENSENHANDELAREN DIE ZICH RICHTEN OP MINDERJARIGE, BUITENLANDSE KINDEREN

Uit het onderzoek van de Nationaal Rapporteur naar de beschermde opvang blijkt dat sinds 2008 nauwelijks mensenhandelaren zijn veroordeeld die buitenlandse kinderen hebben uitgebuit. Terwijl er per jaar meer dan 80 buitenlandse kinderen waarvan er signalen zijn van mensenhandel worden opgevangen.³¹ Belangrijkste knelpunten die uit het onderzoek van de Nationaal Rapporteur naar voren komen is dat het huidige beleid onvoldoende rekenschap geeft van het uitgangspunt dat de opsporing en vervolging van mensenhandelaren hand in hand gaat met de bescherming van slachtoffers. Er is onvoldoende kennis aanwezig bij de opsporingsteams over de complexe problematiek die gepaard gaat met slachtoffers afkomstig uit West-Afrika, Midden-Oost Europa en Azië, zoals Vietnam en China.³² De complexiteit is gelaagd en ligt in het cultuur-sensitief communiceren, zowel verbaal als non-verbaal, de specifieke psychische problematiek en de mogelijk

²³ Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag, pp. 48-49, 55 en 76. Zie ook <http://www.ckm-fier.nl/Vietnamese-minderjarigen-uitgebuit-in-Europa.ashx>, geraadpleegd op 13 september 2016.

²⁴ Defence for Children/Unicef (2016) 'Jaarbericht Kinderrechten' (beschikbaar op <https://www.unicef.nl/nieuws/berichten/2016/06/jaarbericht-kinderrechten-2016/>, geraadpleegd op 23 september 2016). Zie ook Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag.

²⁵ Zie onder meer <http://www.rtvnoord.nl/nieuws/164579/Kinderen-verdwenen-uit-azc-Ter-Apel-verdachten-kinderuitbuiting-opgepakt>.

²⁶ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/03/16/antwoorden-kamervragen-over-het-bericht-van-europol-over-minstens-10-duizend-vermiste-vluchtelingenkinderen> (geraadpleegd op 13 september 2016) en zie ook de toespraak van de Nationaal Rapporteur die zij gaf bij het panel missing children in New York: <https://www.nationaalrapporteur.nl/actueel/2016/NationaalRapporteurverzorgtopeningstoetspraakvanpanelMissingChildreninNewYork.aspx> (geraadpleegd op 13 september 2016).

²⁷ Er is niettemin een aanzet gegeven in een Europees project dat zich onder meer richtte op Nederland om de verdwijning van kinderen tegen te gaan. Zie http://www.connectproject.eu/PDF/CONNECT-NLD_Report.pdf (geraadpleegd op 13 september 2016).

²⁸ Ibid. Zie ook de EU-projecten Safe return (<http://mensenhandel.nl/artikel/detail/safe-return1>, geraadpleegd op 13 september 2016) en HOME (<http://www.mensenhandelweb.nl/document/practical-guidelines-dignified-safe-and-sustainable-return-victims-human-trafficking>, geraadpleegd op 13 september 2016).

²⁹ A. Jobe, The causes and consequences of re-trafficking: evidence from the IOM human trafficking database. Report prepared for the International Organization for Migration, 2010. Beschikbaar op http://publications.iom.int/bookstore/free/causes_of_retrafficking.pdf (geraadpleegd op 27 augustus 2016). Zie ook Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag.

³⁰ Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag, p. 54.

³¹ Nationaal Rapporteur (2014) 'Mensenhandel: In en uit beeld II', Den Haag.

³² Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag.

verstoorde ontwikkeling van het kind. Het ontbreekt aan een (landelijk) opsporingsteam dat beschikt over voldoende kennis en vaardigheden om ten aanzien van deze groep slachtoffergericht te werken, ook met het doel meer mensenhandelaren op te sporen en te stoppen.

8 NATIONALE EN TRANSNATIONALE VERWIJSMCHANISMEN

In 2013 is een start gemaakt met het ontwikkelen van het Nationaal Verwijsmechanisme.³³ Ook zijn er diverse Europese projecten geweest waar is ingezet op transnationale verwijsmechanismes. De noodzaak hiertoe ligt in het gegeven dat de bescherming van slachtoffers, de opsporing van mensenhandelaren en het voorkomen van mensenhandel vraagt om een multidisciplinaire, integrale aanpak. De verwijsmechanismes zien sec op de bescherming van slachtoffers. Voor Nederlandse kinderen die slachtoffer worden heeft commissie Azough goede handvatten ontwikkeld om het Nationaal Verwijsmechanisme verder te ontwikkelen,³⁴ echter voor buitenlandse kinderen liggen hier nog hiaten. Tot op heden is er geen gedegen en kindvriendelijk (transnationaal) verwijsmechanisme voor minderjarigen, terwijl dit voor mogelijke vrijwillige en veilige terugkeer noodzakelijk is.

9 EUROPESE EN INTERNATIONALE SAMENWERKING

Uitbuiting van buitenlandse kinderen is een transnationaal probleem dat alleen effectief aangepakt kan worden door Europese en internationale samenwerking. Deze samenwerking moet zich conform internationale en Europese wet- en regelgeving richten op preventie, bescherming van het slachtoffer en de opsporing en vervolging van mensenhandelaren.³⁵ Deze samenwerking dient bijvoorbeeld verder geïntensiveerd te worden als het aankomt op de uitbuiting van Vietnamese en West-Afrikaanse kinderen en kinderen met een Roma-achtergrond.³⁶ Zowel de Europese samenwerking als samenwerking met de landen van herkomst is tot op heden ontoereikend, terwijl Nederland alleen door internationale samenwerking effectief een vuist kan maken in het voorkomen en aanpakken van kinderhandel.

10 MONITORING VAN DE RIJKSBREDE AANPAK BUITENLANDSE, MINDERJARIGE SLACHTOFFERS

De Rijksbrede aanpak voor Nederlandse kinderen wordt door de Taskforce Mensenhandel, de Nationaal Rapporteur en de Tweede Kamer gemonitord. De Taskforce doet dit door middel van bijeenkomsten waarin de acties die zijn uitgezet in de Rijksbrede aanpak besproken worden. De Nationaal Rapporteur doet gedegen en gezaghebbend onderzoek en de Tweede Kamer houdt minimaal een keer per jaar een Algemeen Overleg Loverboys. Ten aanzien van de Rijksbrede aanpak voor buitenlandse kinderen zou eenzelfde zware monitoring gecreëerd moeten worden met een bijbehorend jaarlijks Algemeen Overleg. Dit zou een efficiënte, integrale en innovatieve aanpak ten goede komen.

³³Nationaal Rapporteur (2013) 'Negende Rapportage', Den Haag; Kamerstukken II, 2014/15, 28638, nr. 133.

³⁴Zie voor een overzicht de website <http://nji.nl/nl/Slachtoffers-loverboys/Achtergrond/Beleid> (geraadpleegd op 13 september 2016).

³⁵Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad, 5 april 2011 (hierna EU-Richtlijn mensenhandel); Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad, PbEU L 335; Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel (Warschau, 16 mei 2005), Trb. 2006, 99.

³⁶Over deze groepen kinderen bestaan de meeste zorgen als het gaat om mogelijke uitbuiting in Nederland, of waar Nederland als transitland wordt gebruikt. Zie Nationaal Rapporteur (2016) 'Mensenhandel: naar een kindgericht beschermingssysteem', Den Haag; <https://www.defenceforchildren.nl/p/1/4768/mo233-m80/vietnamese-slachtoffers-kinderhandel-in-nederland> (geraadpleegd op 13 september 2016) en Nationaal Rapporteur (2016) 'Zicht op kwetsbaarheid', Den Haag; Witte, de, I. en Pehlivan, M. T. (2015) Vulnerability of Bulgarian and Romanian Children to Trafficking in The Netherlands and in Brussels. The Netherlands: Defence for Children/ECPAT.

ORGANISATIES

Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel	Stichting Humanitas
UNICEF Nederland	MJD
DCI-ECPAT	Fairwork
iMMO	Moviera
ARQ Zorggroep	Jade
Home of Change	Leger des Heils
Free a Girl	HVO Querido
Terres des Hommes	VluchtelingenWerk Zuidwest Nederland
Stop the Traffik	Save the Children
Nederlands Rode Kruis	International Organization for Migration,
FIER	Federatie Opvang
Coördinatiecentrum Mensenhandel (CoMensha)	La Strada International
SHOP den Haag	Spirit

ADVOCATEN

J. Maas	Advocatenkantoor Delissen Martens
M. Leijen	Advocatenkantoor Leijen & Nandoe
R.S. Nandoe	Advocatenkantoor Leijen & Nandoe
A.J. van der Werff-Dost	Oorsprong Advocaten
C.J.M. Dreessen	Dreessen advocaten
U.H. Hansma	Het Raadskwartier Advocaten
A.G. Kleijweg	Schuurman, Kleijweg & De Vries Advocaten
S. Thelosen	Cleerdin & Hamer Advocaten
A. Spel	Varne Advocaten
A. Koopsen	Advocatenkantoor Oudegracht
M. Pals	Boulevard Heuvelink Advocaten & Mediators
J. Hofstede	Van der Linden en Hofstede advocaten
A. Kurt	Advocatenkantoor De Pracktijk
A.A.W.A. Vissers	Advocatenkantoor De Pracktijk
E.L. Garnett	Advocatenkantoor De Pracktijk
F. Noot	Advocatenkantoor De Pracktijk
J.A.A. Vos	Advocatenkantoor De Pracktijk
J. Hoens	Homerus Advocaten
M. Hoogendoorn	Leidraad Advocaten

ACADEMICI

Prof. C.R.J.J. Rijken	Hoogleraar Human Trafficking en Globalization, Tilburg Law School, INTERVICT
Prof. mr. Ton Liefahrt	UNICEF hoogleraar Kinderrechten, Universiteit Leiden
Dr. Elianne Zijlstra	Onderzoeker, Onderzoeks- en Expertisecentrum voor Kinderen en Vreemdelingen van de Rijksuniversiteit Groningen.
Dr. Carla van Os	Onderzoeker, Onderzoeks- en Expertisecentrum voor Kinderen en Vreemdelingen van de Rijksuniversiteit Groningen.
Dr. P. Veerman	Voormalig projectleider alleenstaande minderjarige vreemdelingen en kinderhandel